

جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانک‌های دولتی، غیردولتی، شرکت دولتی پست بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مشترک ایران - ونزوئلا ارسال می‌شود

با سلام؛

احتراماً، همان‌گونه که مستحضرنند؛ بانک مرکزی در سال ۱۴۰۳ اصلاحیه «دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی» را پس از تصویب در جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، به شبکه بانکی کشور ابلاغ نمود. به موجب مفاد ماده (۳) دستورالعمل مورد اشاره و تبصره آن «بانک گشایش‌کننده مکلف است قبل از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، وضعیت بدهی غیرجاری و چک برگشتی متقاضی را از سامانه‌های ذی‌ربط تعیین شده توسط بانک مرکزی استعلام نماید. بانک گشایش‌کننده مجاز به گشایش اعتبار اسنادی داخلی برای متقاضی که وفق ضوابط و مقررات مربوط، دارای سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده و یا بدهی غیرجاری نزد شبکه بانکی کشور است، نمی‌باشد.»

همچنین بر اساس تبصره ماده فوق‌الاشعار: «در خصوص اشخاص حقوقی، موضوع مفاد این ماده علاوه بر شخص حقوقی، شامل صاحبان امضای مجاز و اعضای هیأت مدیره آن اشخاص (اعم از اشخاص حقیقی، حقوقی و نمایندگان اشخاص حقوقی) نیز می‌گردد.»

با مقدمه فوق، بدین وسیله تصویر نامه شماره ۹۰۰۰/۱۱۸۲۱/۲۰۳ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۲۷ رئیس محترم دیوان عدالت اداری به انضمام دادنامه شماره ۱۴۰۴۳۱۳۹۰۰۰۱۰۸۶۹۸۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۰۷ هیأت عمومی دیوان مذکور که به موجب آن، تبصره ماده (۳) دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی موضوع بخشنامه شماره ۰۳/۱۷۶۸۱ مورخ ۱۴۰۳/۱/۳۰ ابطال گردیده است، در اجرای مفاد مرتبط قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری از جمله مواد (۹۲) و (۱۰۷) قانون مزبور جهت اقدام مقتضی و اجرا با هماهنگی ادارات یا واحدهای حقوقی آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ایفاد می‌گردد.

بر این اساس، تبصره ماده (۳) دستورالعمل صدرالاشاره با لحاظ مفاد دادنامه مزبور حذف می‌گردد و بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی - ریالی در خصوص وکیل یا نماینده صاحب حساب اعم از شخص حقیقی یا حقوقی وفق مفاد تبصره (۲) ماده (۵) مکرر اصلاحیه قانون صدور چک مصوب سال ۱۳۹۷ عمل نمایند.

در پایان ضمن ارسال نسخه اصلاحی دستورالعمل یاد شده و نیز اشاره به این مهم که هرگونه اختلاف و مسائل توافقی در این خصوص تا قبل از صدور رأی مورد اشاره از سوی دیوان عدالت اداری، علی‌القاعده تابع عمومات حقوقی و

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سرمایه‌گذاری
تولید
۱۳۸۳

تشریفات قانونی مربوط از جمله مفاد «قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری» می‌باشد، خواهشمند است دستور فرمایند مراتب به قید تسریع و با لحاظ مفاد بخشنامه شماره ۹۶/۱۴۹۱۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۶ به تمامی واحدهای آن بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت دقیق به عمل آید.ح

رئیس مرکز تنظیم‌گری
مدیریت کل تنظیم مقررات

حسین صدقی
۳۲۱۵-۱۵

حجت اسماعیل زاده
۳۲۵۰-۰۱

شماره دادنامه: ۱۴۰۴۳۱۳۹۰۰۰۱۰۸۶۹۸۷

تاریخ دادنامه: ۱۴۰۴/۵/۷

شماره پرونده: ۰۳۰۰۶۲۳

مرجع رسیدگی: هیات عمومی دیوان عدالت اداری

شاکیان: آقایان امید یاهو و محمدمسعود یوسفی

طرف شکایت: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

موضوع شکایت و خواسته: ابطال تبصره ماده ۳ از دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی مصوب ۲۱/۱/۱۴۰۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

گردش کار: شاکیان به موجب دادخواستی واحد ابطال تبصره ماده ۳ از دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی مصوب ۲۱/۱/۱۴۰۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را خواستار شده اند و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده اند که:

"در راستای ماده ۵۸۳ قانون تجارت و اصول حقوق تجارت «اصل بر تفکیک شخصیت شرکت و سهامداران» می باشد و از میان بردن این قاعده که از آن تحت عنوان خرق حجاب شخصیت حقوقی یاد می شود، امری استثنایی بوده و در صلاحیت مقتن است. به بیان دیگر اصل الزام اشخاص به جبران خسارت وارده ناشی از رفتار خود است و خلاف آن امری استثنایی است که نیاز به نص قانونی دارد. به همین جهت است که مقتن در برخی موارد خاص، اصل مذکور را تخصیص زده و مسئولیت اقدامات شرکت را برعهده اعضای هیات مدیره و سهامداران یا بالعکس گمارده است (همچون ماده ۱۹ قانون صدور چک و ماده ۱۹۸ قانون مالیات های مستقیم).

مع الوصف در خصوص مقررره مورد اعتراض، شورای پول و اعتبار با تجاوز از اصل تفکیک شخصیت های موضوع ماده ۵۸۳ قانون تجارت، سوء اثر اعضای هیات مدیره و حتی نماینده حقیقی شخص حقوقی را موجب عدم گشایش اعتبار اسنادی داخلی برای شرکت دانسته است و آثار تخلف یک شخص را برخلاف قاعده فقهی «وزر» به شخصی دیگر که تأثیری در این تخلف نداشته تسری داده است.

هیات عمومی دیوان عدالت اداری در آراء متعدّد از جمله دادنامه شماره

۷۳۶-۲۹/۱۰/۱۳۸۷، ۹۳۱۰۰۹۰۹۰۵۸۰۱۹۰۹-۲۷/۱۱/۱۳۹۳ و ۱۴۰۱۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۲۶۵۲-۴/۱۱/۱۴۰۱ مَهر

تأییدی به اصل تفکیک شخصیت ها زده و هر گونه استثناء براین اصل که مبنای قانونی نداشته را شایسته ابطال دانسته است.

مع الوصف با توجه به موارد مذکور و با لحاظ این که بخشنامه موصوف برخلاف ماده ۵۸۳ قانون تجارت و اصل تفکیک شخصیت های شرکت تجاری با سهامداران و اعضای هیات مدیره، آثار تخلّف مدیران را بر شرکت مترتب نموده است، ابطال تبصره ماده ۳ مورد شکایت را مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون دیوان عدالت اداری خواستاریم. "

متن مقررّه مورد شکایت به شرح زیر است:

" بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررّات، مجوّز های بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررّات بانکی

دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی سال ۱۴۰۳

مقدمه:

شورای پول و اعتبار در اجرای بند ۵ تصویب نامه شماره ۳۵۹۸۵/ت/۲۰۳۵ هـ مورخ ۳/۶/۱۳۷۷ هیات محترم وزیران و به استناد بند ۶ ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور و به منظور حصول اطمینان از انجام صحیح امور مربوط به اعتبار اسنادی داخلی - ریالی و نیز با هدف تسهیل مبادلات تجاری داخلی، «دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی» را که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می شود، تصویب نمود.

فصل اول - تعاریف:

.....

فصل دوم - گشایش اعتبار اسناد داخلی:

.....

ماده ۳- بانک گشایش کننده مکلف است قبل از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، وضعیت بدهی غیرجاری و چک برگشتی متقاضی را از سامانه های ذی ربط تعیین شده توسط بانک مرکزی استعلام نماید. بانک گشایش کننده مجاز به گشایش اعتبار اسنادی داخلی برای متقاضی که وفق ضوابط و مقررّات مربوط، دارای سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده و یا بدهی غیرجاری نزد شبکه بانکی کشور است، نمی باشد.

تبصره- در خصوص اشخاص حقوقی، موضوع مفاد این ماده علاوه بر شخص حقوقی، شامل صاحبان امضای مجاز و اعضای هیات مدیره آن اشخاص (اعم از اشخاص حقیقی، حقوقی و نمایندگان اشخاص حقوقی) نیز می گردد.

.....

«دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی- ریالی» که پیش تر در ۵۸ ماده و ۲۰ تبصره در یک هزار و دویست و یازدهمین جلسه مورخ ۱۷/۹/۱۳۹۴ شورای پول و اعتبار به تصویب رسیده بود، با اعمال اصلاحاتی به شرح مندرج در متن در ۶۵ ماده و ۲۲ تبصره در یکهزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۲۱/۱/۱۴۰۳ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید."

در پاسخ به شکایت مذکور، اداره دعاوی حقوقی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به موجب لایحه شماره ۳۱۹۸۱۵/۰۳ مورخ ۲۷/۱۲/۱۴۰۳ توضیحاتی داده است که خلاصه آن به قرار زیر است:

" مطابق ماده ۳ دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی- ریالی، علت محرومیت شخص حقوقی که مدیران آن دارای سابقه بدهی غیرجاری یا صدور چک پرداخت نشده هستند، از دریافت خدمات بانکی مبتنی بر اعتبار اسنادی، تداخل شخصیت حقوقی شرکت و شخص حقیقی مدیران آن نبوده، بلکه حفاظت از حقوق عمومی سپرده گذاران از طریق ممنوعیت مرادده مالی بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی با اشخاصی است که به دلایل منطقی، این اطمینان نسبی در خصوص آنها وجود دارد که در فرض بدهکار شدن به بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی، از پرداخت بدهی خود امتناع می نمایند.

در خصوص موضوع مورد اعتراض، شورای پول و اعتبار در اجرای بند (۵) تصویب نامه شماره ۳۵۹۸۵/ت/۲۰۰۳۵ هـ مورخ ۳/۶/۱۳۷۷ هیات وزیران (با موضوع اتخاذ تصمیماتی در خصوص سیاست های مصوب ساماندهی اقتصادی جمهوری اسلامی ایران) و به استناد بند (۶) ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور (به عنوان قانون حاکم وقت) و به منظور حصول اطمینان از انجام صحیح امور مربوط به اعتبار اسنادی داخلی - ریالی و نیز با هدف تسهیل مبادلات تجاری داخلی، دستورالعمل فوق الذکر را تصویب نموده است. لذا وضع مقرر موصوف در صلاحیت شورای پول و اعتبار بوده است.

دفاعیات: ۱- حکم مندرج در ماده (۳) دستورالعمل مزبور و تبصره ذیل آن، ناظر بر تأثیر اعتبارسنجی اعضای هیات مدیره، صاحبان امضاء و نمایندگان اشخاص حقوقی عضو هیات مدیره بر ارایه یک خدمت بانکی به شخص حقوقی مربوطه می باشد؛ لکن حکم مندرج در ماده (۱۹) قانون صدور چک و ماده (۱۹۸) قانون مالیات های مستقیم، ناظر بر مسئولیت مدیران و صاحبان امضاء در پرداخت مبلغ چک و مالیات می باشد. بنابراین اخذ وحدت ملاک از دو ماده اخیرالذکر فاقد وجاهت است.

۲- علاوه بر این، طبق ماده (۱۱۰) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت، نماینده معرفی شده از سوی شخص حقوقی عضو هیات مدیره، با شخص حقوقی مزبور مسئولیت تضامنی دارد. اگرچه نمره اعتباری نماینده مذکور با توجه به این که این فرد سهامدار شرکت نمی باشد، ارتباط مستقیمی با صدور اعتبار اسنادی برای شرکت متقاضی ندارد، لکن نظر

به تصمیم‌گیرنده بودن نماینده یاد شده در امور شرکت، وضعیت اعتباری ایشان در تشخیص ریسک احتمالی مؤسسه اعتباری تاثیرگذار است.

۳- در شرکت‌های تضامنی (طبق ماده ۱۱۶ قانون تجارت) تمامی شرکا، در شرکت‌های مختلط غیرسهامی (وفق مواد ۱۴۱ و ۱۴۴ همان قانون) و در شرکت‌های مختلط سهامی (حسب ماده ۱۶۲ و ۱۶۴ قانون اخیرالذکر)، شرکای ضامن که الزاماً عضو هیات مدیره نیز هستند، مسئول بازپرداخت بدهی‌های شرکت می‌باشند. لذا، تبصره فوق‌الذکر در خصوص شرکت‌های یاد شده منطبق با قانون تجارت است.

۴- همچنین با توجه به این که آرای صادره از هیات عمومی دیوان عدالت اداری که در دادخواست مزبور مورد استناد قرار گرفته، ناظر بر مسئولیت مدیران صاحب امضاء در صورت عدم پرداخت مالیات است، از حکم مندرج در تبصره صدرالذکر مبنی بر تأثیر اعتبارسنجی مدیران بر ارایه خدمت به شخص حقوقی مربوطه، خروج موضوعی داشته و قابل استناد نمی‌باشد.

۵- اگرچه طبق قاعده فقهی و زر هر شخص مسئول خسارات ناشی از اعمال خود بوده و نمی‌توان به دلیل اشتباه شخصی، مسئولیت و مجازاتی برای شخص دیگر وضع نمود؛ لکن اعتبار اسنادی نوعی قرارداد بوده و شرایط صدور آن تابع توافق طرفین می‌باشد و الزام قانونی برای شبکه بانکی مبنی بر صدور اعتبار اسنادی وجود ندارد. همچنین متقاضی می‌تواند از ابزارهای دیگر جهت پرداخت مبلغ قرارداد پایه استفاده نماید.

بنا به مراتب فوق و با توجه به این که این بانک، نهاد ناظر و تنظیم‌گر شبکه بانکی بوده و وفق جزء (۲) بند (ب) ماده (۳) قانون بانک مرکزی، حفظ ثبات و سلامت شبکه بانکی برعهده این بانک است و از سوی دیگر در خصوص نحوه اعتبارسنجی اشخاص متقاضی صدور اعتبار اسنادی حکم آمره قانونی وجود ندارد، لذا بانک مرکزی می‌تواند ساز و کار اعتبارسنجی متقاضی جهت صدور اعتبار اسنادی را تعیین نماید. بر این اساس تبصره صدرالذکر مغایرتی با احکام قانونی موجود از جمله ماده (۵۸۳) قانون تجارت ندارد. لذا صدور رای شایسته مبنی بر رد شکایت مطروحه مورد استدعاست. "

هیات عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۷/۵/۱۴۰۴ با حضور رییس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رای مبادرت کرده است.

رای هیات عمومی

مفاد تبصره مورد شکایت دلالت بر این دارد که محدودیت ایجادشده در خصوص اشخاص حقوقی موضوع این مقررره علاوه بر شخص حقوقی، شامل صاحبان امضای مجاز و اعضای هیات مدیره آن اشخاص (اعم از اشخاص حقیقی، حقوقی و نمایندگان اشخاص حقوقی) نیز می‌گردد که با توجه به این که در رویه هیات عمومی دیوان عدالت اداری و براساس آراء شماره ۷۳۶ مورخ ۲۹/۱۰/۱۳۸۷ و شماره ۹۳۱۰۰۹۰۵۸۰۱۹۰۹ مورخ ۲۷/۱۱/۱۳۹۳ این هیات که در خصوص وجود

مسئولیت برای مدیران اشخاص حقوقی در حوزه مالیاتی صادر شده به طور مشخص این مسئولیت متوجه مدیرانی اعلام شده است که دارای حق امضای اسناد تعهد آور بوده‌اند و سایر مدیران مبری از مسئولیت هستند، لذا محدودیت ایجاد شده در تبصره ماده ۳ دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی مصوب ۲۱/۱/۱۴۰۳ برخلاف ملاک مقرر در دادنامه‌های هیات عمومی دیوان عدالت اداری بوده و از جهت این که بدهی غیرمرتبط با شرکت (بدهی های شخصی مدیران یا چک های حقوقی آنان) را نیز مشمول ایجاد محدودیت برای شخص حقوقی قرار داده یا مدیران غیرصاحب حق امضاء را نیز مشمول این محدودیت اعلام کرده خلاف قانون و خارج از حدود اختیار است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۱۳ و ۸۸ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود. این رای براساس ماده ۹۳ قانون دیوان عدالت اداری (اصلاحی مصوب ۱۰/۲/۱۴۰۲) در رسیدگی و تصمیم گیری مراجع قضایی و اداری معتبر و ملاک عمل است.

احمد رضا عابدی

رئیس هیات عمومی دیوان عدالت اداری

جناب آقای دکتر فرزین

رئیس کل محترم بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

با سلام؛

احتراماً، به استحضار می‌رساند براساس مدلول رأی شماره ۶۹۸۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۰۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری، تبصره ماده ۳ از دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی مصوب ۱۴۰۳/۱/۲۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خلاف قانون تشخیص و از تاریخ تصویب ابطال گردیده است. لذا شایسته است باتوجه به اختیارات قانونی و نظارتی آن مقامات محترم، با صدور دستور اجرای رأی به مبادی ذی‌ربط، اقدامات لازم جهت رفع اثر از مصوبه ابطالی صورت گیرد. همچنین باتوجه به این که وفق ماده ۹۲ قانون دیوان عدالت اداری «چنانچه مصوبه‌ای در هیأت عمومی ابطال شود ... رعایت مفاد آن برای مرجع طرف شکایت و سایر مراجع و مقامات مسئول ... الزامی است»، شایسته است نظارت لازم جهت ممانعت از وضع مجدد مصوبات مشابه مبذول گردد. بدیهی است عدم رعایت مفاد دادنامه مذکور در موارد مشابه موجب مسئولیت قانونی مقامات مسئول خواهد بود.

پیام رأی شماره ۶۹۸۷ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۰۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری:

با توجه به اینکه تبصره ماده ۳ از دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی مصوب ۱۴۰۳/۱/۲۱ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مبنی بر ممنوعیت گشایش اعتبار اسنادی داخلی برای صاحبان امضای مجاز و اعضای هیات مدیره اشخاص حقوقی (اعم از اشخاص حقیقی، حقوقی و نمایندگان اشخاص حقوقی) دارای سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده و یا بدهی غیر جاری نزد شبکه بانکی کشور، برخلاف آراء شماره ۷۳۶ مورخ ۸۷/۱۰/۲۹ و شماره ۹۳۱۰۰۹۰۹۰۵۸۰۱۹۰۹ مورخ ۹۳/۱۱/۲۷ و رویه هیات عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر مسئولیت مدیران دارای حق امضای اسناد تعهد آور می‌باشد، لذا خلاف قانون و خارج از حدود اختیار تشخیص و از تاریخ تصویب ابطال میگردد.

احمد رضا عابدی

رئیس دیوان عدالت اداری

رای شماره ۷۳۶ مورخ ۸۷/۱۰/۲۹: طبق ماده ۱۹۸ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم «در شرکت های منحل، مدیران اشخاص حقوقی مجتمعاً یا منفرداً نسبت به پرداخت مالیات بردرآمد اشخاص حقوقی و همچنین مالیاتهایی که اشخاص حقوقی به موجب مقررات این قانون مکلف به

کسر و ایصال آن بوده و مربوط به دوران مدیریت آنها باشد با شخص حقوقی مسئولیت تضامنی خواهند داشت» و در ماده ۲۰۲ اصلاحی قانون مزبور نیز تصریح شده است که وزارت امور اقتصادی و دارایی و یا سازمان امور مالیاتی کشور می تواند از خروج مدیر یا مدیران مسئول اشخاص حقوقی خصوصی بابت بدهی مالیاتی شخص حقوقی در دوران آن مدیریت آنان جلوگیری به عمل آورد. نظر به تعریف مدیر یا مدیران شخص حقوقی خصوصی بر اساس احکام قانون تجارت و توجه مسئولیت پرداخت مالیات به مدیران صاحب امضاء و ذیصلاح و مسئول در زمینه پرداخت مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی در دوران تصدی آنان، اطلاق بخشنامه شماره ۱۸۸۷۱ مورخ ۲۶/۱۰/۱۳۸۴ سازمان امور مالیاتی از حیث تعمیم و تسری حکم مقرر در ماده ۲۰۲ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم به مدیران اشخاص حقوقی که مسئولیتی در خصوص مورد ندارند. خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات سازمان امور مالیاتی تشخیص داده می شود به استناد قسمت دوم اصل ۱۷۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ماده یک و بند یک ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می گردد.

رای شماره ۹۳۱۰۰۹۰۵۸۰۱۹۰۹ مورخ ۹۳/۱۱/۲۷: الف: نظر به این که قبلاً هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به موجب رای شماره ۷۳۶-۲۹/۱۰/۱۳۸۷ حکم به ابطال بخشنامه شماره ۱۸۸۷۱-۲۶/۱۰/۱۳۸۴ سازمان امور مالیاتی کشور صادر کرده است، بنابراین شکایت شاکی در این قسمت مشمول رای یاد شده است و موجبی برای رسیدگی و اظهار نظر مجدد وجود ندارد. ب: نظر به این که به موجب ماده ۲۰۲ اصلاحی قانون مالیاتهای مستقیم مصوب سال ۱۳۸۰ وزارت امور اقتصادی و دارایی یا سازمان امور مالیاتی می تواند از خروج مدیر یا مدیران مسوول اشخاص حقوق خصوصی بابت بدهی قطعی مالیاتی شخص حقوقی از کشور جلوگیری کند و در رای شماره ۷۳۶-۲۹/۱۰/۱۳۸۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مدیر مسوول در اشخاص حقوقی به مدیران صاحبان امضای شخص حقوقی تعبیر و تفسیر شده است، بنابراین اطلاق رای شماره ۳۰/۴/۶۵۴۴-۱۳/۶/۱۳۷۸ شورای عالی مالیاتی مبنی بر امکان ممنوع الخروجی مدیران اشخاص حقوقی بابت بدهی مالیاتی شخص حقوقی در دوران مدیریت آنها به لحاظ این که هم شامل مدیران مسوول که صاحب امضای اسناد تعهد آور هستند می شود و هم مدیرانی که صاحب امضای اسناد تعهد آور نیستند را مشمول می شود، مغایر قانون و موجب توسعه حکم قانونگذار محسوب و خارج از حدود اختیارات مرجع وضع تشخیص داده می شود و با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، ابطال می شود.

از قانون دیوان عدالت اداری:

ماده ۹۲- چنانچه مصوبه ای در هیأت عمومی ابطال شود، پس از ابلاغ رای به طرف شکایت یا انتشار در روزنامه رسمی، رعایت مفاد آن برای مرجع طرف شکایت و سایر مراجع و مقامات مسوول دستگاههای موضوع ماده (۱۲) این قانون الزامی است. هرگاه مراجع و مقامات مذکور مصوبه جدیدی تحت هر عنوانی مغایر با مفاد رای مذکور تصویب کنند، به درخواست رئیس دیوان موضوع به صورت خارج از نوبت و بدون رعایت مفاد ماده (۸۳) این قانون و فقط با دعوت از نماینده مرجع صدور مصوبه جدید، در هیأت صادرکننده رای قبلی، رسیدگی و از تاریخ تصویب ابطال می شود. در صورتی که مصوبه جدید ابطال شود و مشخص گردد وضع آن به جهت عدم تبعیت از مفاد آرای قبلی صادره از سوی هیأت عمومی دیوان بوده است، مقامات و اعضایی که برخلاف رای

دیوان مبادرت به وضع چنین مقرره‌ای نموده‌اند، مسؤول جبران خسارات وارده به اشخاص بوده و به عنوان مستنکف شناخته شده و مشمول ماده (۱۱۲) این قانون می‌شوند.

ماده ۱۰۷- کلیه اشخاص و مراجع مذکور در ماده (۱۰) این قانون مکلفند آراء دیوان را پس از ابلاغ به فوریت اجراء نمایند.

ماده ۱۱۲- در صورتی که محکوم علیه از اجرای آرای دیوان استنکاف نماید، پرونده با ارجاع رئیس دیوان در شعبه صادر کننده رای قطعی، رسیدگی و مستنکف به انفصال از خدمات دولتی تا پنج سال و جبران خسارت وارده محکوم می‌شود. رای صادر شده ظرف بیست روز پس از ابلاغ، بدون رعایت تشریفات دادخواست قابل تجدیدنظر حسب مورد در شعبه تجدیدنظر و شعبه هم عرض است. حکم قطعی صادره جهت اجرا به مقام مافوق مستنکف و عنوا لاقتضاء به مراجع نظارتی مربوط، ابلاغ و در خصوص دارندگان پایه قضایی، به دادسرای انتظامی قضات اعلام می‌شود.

ماده ۱۱۸- دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۰۷/۰۸ مکلفند دستورات دیوان را در مقام اجرای حکم اجرا کنند. تخلف از مقررات این ماده، علاوه بر تعقیب اداری و انتظامی حسب مورد، مستوجب مجازات مقرر در ماده (۱۱۲) این قانون است.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل

اعتبار اسنادی داخلی – ریالی

(سال ۱۴۰۳)

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲	مقدمه
۲	فصل اول: تعاریف
۶	فصل دوم: گشایش اعتبار اسنادی داخلی
۹	فصل سوم: مبنای عقدی درخواست گشایش اعتبار اسنادی داخلی
۱۱	فصل چهارم: ابلاغ اعتبار اسنادی داخلی
۱۲	فصل پنجم: اصلاح اعتبار اسنادی داخلی
۱۲	فصل ششم: ارائه اسناد
۱۴	فصل هفتم: تنزیل
۱۵	فصل هشتم: خاتمه اعتبار اسناد داخلی
۱۶	فصل نهم: انتشار اوراق بهادار خرید دین به پشتوانه سند تعهد پرداخت
۱۶	فصل دهم: کنترل‌های ناظر بر فرآیند اعتبار اسنادی داخلی
۱۷	فصل یازدهم: سایر

«دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی»

مقدمه:

شورای پول و اعتبار در اجرای بند (۵) تصویب‌نامه شماره ۳۵۹۸۵/ت ۲۰۰۳۵ هـ مورخ ۱۳۷۷/۶/۳ هیأت محترم وزیران و به استناد بند (۶) ماده (۱۴) قانون پولی و بانکی کشور و به منظور حصول اطمینان از انجام صحیح امور مربوط به اعتبار اسنادی داخلی - ریالی و نیز با هدف تسهیل مبادلات تجاری داخلی، «دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی» را که از این پس به اختصار «دستورالعمل» نامیده می‌شود، تصویب نمود.

فصل اول - تعاریف:

ماده ۱- در این دستورالعمل عبارات و اصطلاحات ذیل، در معانی مشروح بکار می‌روند:

۱-۱- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۲-۱- اعتبار اسنادی: هرگونه ترتیباتی که در برگیرنده تعهد قطعی و برگشت‌ناپذیر بانک گشایش‌کننده

مبنی بر پذیرش پرداخت در قبال ارائه اسناد مطابق می‌باشد؛

۳-۱- اعتبار اسنادی داخلی - ریالی: اعتبار اسنادی که به ریال ایران گشایش می‌گردد و مقصد کالا و

یا خدمت، اقامتگاه بانک‌های مرتبط، متقاضی و ذی‌نفع آن، در داخل مرزهای جغرافیایی جمهوری اسلامی

ایران واقع است. در این دستورالعمل، اعتبار اسنادی داخلی - ریالی، به اختصار «اعتبار اسنادی داخلی»

نامیده می‌شود؛^۱

۴-۱- ارائه اسناد مطابق: عبارت از ارائه اسناد، منطبق با شرایط اعتبار اسنادی داخلی گشایش‌شده،

مقررات متحدالشکل اعتبار اسنادی (UCP) و مفاد این دستورالعمل می‌باشد؛

۵-۱- سررسید اعتبار اسنادی داخلی: روز بانکی که تا پایان وقت اداری آن روز، ذی‌نفع اعتبار اسنادی

داخلی می‌تواند نسبت به ارائه اسناد اقدام نماید؛

۶-۱- روز بانکی: روزی که معمولاً بانک خدمات بانکی، از جمله خدمات مربوط به اعتبار اسنادی داخلی

ارائه می‌دهد؛

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

۷-۱- اعتبار اسنادی داخلی دیداری: اعتبار اسنادی داخلی که در آن، بانک گشایش کننده، بانک تأییدکننده و بانک تعیین شده مجاز به پذیرش پرداخت، که اسناد به آن‌ها ارائه گردیده، موظفند پس از بررسی اسناد و حصول اطمینان از ارائه اسناد مطابق، وجه اسناد را پرداخت نمایند؛^۱

۸-۱- اعتبار اسنادی داخلی مدت دار: اعتبار اسنادی داخلی که در آن، بانک گشایش کننده، بانک تأییدکننده و بانک تعیین شده مجاز به پذیرش پرداخت، که اسناد به آن‌ها ارائه گردیده، موظفند پس از بررسی اسناد و حصول اطمینان از ارائه اسناد مطابق، تعهد نمایند وجه اسناد را در سررسید سند تعهد پرداخت، بپردازند؛^۲

۹-۱- سند تعهد پرداخت: سندی که پس از بررسی اسناد و حصول اطمینان از ارائه اسناد مطابق در اعتبار اسنادی داخلی مدت دار توسط بانک گشایش کننده، بانک تأییدکننده و بانک تعیین شده مجاز به پذیرش پرداخت، صادر و در آن تعهد می شود وجه اسناد در سررسید سند مزبور پرداخت شود. (مطابق فرم پیوست شماره ۱)^۳

۱۰-۱- متقاضی: خریدار و یا کارفرمایی که اعتبار اسنادی داخلی بنا به درخواست وی گشایش می گردد؛

۱۱-۱- ذی نفع: فروشنده یا پیمانکار رتبه بندی شده ای که اعتبار اسنادی داخلی به نفع وی گشایش می گردد؛

۱۲-۱- بانک گشایش کننده: بانکی که بنا به درخواست متقاضی یا از طرف خود، اقدام به گشایش اعتبار اسنادی داخلی می نماید؛

۱۳-۱- بانک ابلاغ کننده: بانکی که اعتبار اسنادی داخلی را بنا به درخواست بانک گشایش کننده به ذی نفع ابلاغ می نماید؛

۱۴-۱- بانک تأیید کننده: بانکی که بنا به درخواست و یا با اجازه بانک گشایش کننده، تأیید خود را بر اعتبار اسنادی داخلی می افزاید.

۱۵-۱- بانک تعیین شده: بانکی که از سوی بانک گشایش کننده، مجاز به دریافت اسناد و یا بررسی اسناد و پذیرش پرداخت به ذی نفع می گردد؛

۱۶-۱- بانک تنزیل کننده: بانکی که در چارچوب این دستورالعمل و بنا به درخواست دارنده سند تعهد پرداخت، اقدام به تنزیل سند مذکور، می نماید؛^۴

۱۷-۱- پذیرش پرداخت: عبارت است از:

۱-۱۷-۱- «پرداخت دیداری، در صورتی که اعتبار اسنادی داخلی در مقابل پرداخت دیداری قابل استفاده

باشد» یا

^۱ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۳ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۴ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

۱-۱۷-۲- «تقبل تعهد پرداخت مدت‌دار و پرداخت وجه آن در سررسید پرداخت، در صورتی که اعتبار

اسنادی داخلی در مقابل پرداخت مدت‌دار قابل استفاده باشد»؛

۱-۱۸- خدمت: عبارت از خدمت فنی و مهندسی و بیمانکاری می‌باشد.

۱-۱۹- پیش‌فاکتور: سندی که به منظور اعلام قیمت، توسط ذی‌نفع و به نام متقاضی صادر می‌شود و در آن نوع و

مشخصات فنی کالا یا خدمت، میزان یا مقدار، مبدأ و مقصد حمل کالا، شرایط تحویل کالا و یا اجرای

خدمت، بهای واحد و کل، شرایط پرداخت، موعد تحویل کالا یا ارائه خدمت، مهلت اعتبار پیش‌فاکتور و

سایر مفاد مورد توافق ذی‌نفع و متقاضی قید می‌گردد.

۱-۲۰- قرارداد فروش کالا/ارائه خدمت: توافق‌نامه‌ای که به امضای ذی‌نفع و متقاضی می‌رسد و بیانگر نوع و

مشخصات فنی کالا یا خدمت، میزان یا مقدار، مبدأ و مقصد حمل کالا، شرایط تحویل کالا و یا اجرای

خدمت، بهای واحد و کل، شرایط پرداخت، موعد تحویل کالا یا ارائه خدمت، مهلت اعتبار قرارداد فروش

کالا/ارائه خدمت و سایر مفاد مورد توافق ذی‌نفع و متقاضی می‌باشد.

۱-۲۱- سیاهه تجاری: سندی که توسط ذی‌نفع و به نام متقاضی صادر می‌شود و بیان‌گر فروش قطعی کالای موضوع

اعتبار اسنادی داخلی و اصلاحیه‌های بعدی آن توسط ذی‌نفع به متقاضی می‌باشد.^۱

۱-۲۲- صورت وضعیت/صورت حساب انجام خدمت: سندی که توسط ذی‌نفع صادر و از سوی متقاضی و یا نماینده

معتبر که از طرف وی تعیین گردیده است، تأیید و دلالت بر این دارد که ذی‌نفع، تعهدات خود را در رابطه با

ارائه خدمت موضوع اعتبار اسنادی داخلی و اصلاحیه‌های بعدی آن انجام داده است.^۲

۱-۲۳- بارنامه/راه‌نامه: سندی که توسط متصدی مجاز حمل و نقل داخلی یا نماینده وی پس از وصول کالا صادر

می‌گردد و حاکی از حمل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی از یک نقطه (مبدأ حمل) به نقطه‌ای دیگر

(مقصد حمل)، به صورت زمینی (جاده‌ای یا ریلی)، هوایی یا دریایی، با وسیله حمل مورد توافق در مقابل

کرایه حمل معین می‌باشد.

۱-۲۴- شرکت بازرسی: شرکتی که توسط متقاضی از فهرست شرکت‌های بازرسی‌کننده مجاز مندرج در درگاه

سازمان ملی استاندارد مشتمل بر شرکت‌های بازرسی تأیید صلاحیت شده فعال در بخش واردات

(سورویانس) و در امر نمونه‌برداری و بازرسی کالاهای تولید داخل و صادراتی (ملی) تعیین می‌شود تا به

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

نیابت از طرف وی، کالا را در نقطه انتقال ریسک و مسئولیت کالا از ذی‌نفع به متقاضی، حسب شرایط تحویل کالا (اینکوترمز مورد توافق) مورد بازرسی کمی و کیفی قرار دهد.^۱

۲۵-۱- **گواهی بازرسی فنی:** سندی که شرکت بازرسی تعیین‌شده، پس از بازرسی کالا صادر می‌نماید و حاکی از تطابق یا عدم تطابق کالای بازرسی شده با مشخصه‌های کمی و کیفی کالای مندرج در شرایط اعتبار اسنادی داخلی می‌باشد.

۲۶-۱- **بیمه‌نامه/گواهی بیمه:** سندی که توسط شرکت‌های مجاز بیمه داخلی یا نمایندگان آن‌ها برای پوشش خطرات حمل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی صادر می‌شود و در آن بیمه‌گر، بیمه‌گذار و ذی‌نفع بیمه و نیز مشخصات مورد بیمه از جمله نوع کالا، مقدار و ارزش کالا، مبدأ و مقصد حمل کالا، نحوه حمل، دوره پوشش و موضوعات دیگری که مبین حقوق و تعهدات طرفین قرارداد بیمه حمل می‌باشد، قید می‌گردد.

۲۷-۱- **سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام):** سامانه‌ای که در بانک مرکزی راه‌اندازی شده و امکان تبادل تمامی پیام‌های مالی بین‌بانکی به‌طور متمرکز، از جمله پیام‌های مربوط به اعتبار اسنادی داخلی را به‌صورت استاندارد، فراهم می‌سازد.

۲۸-۱- **آیین‌نامه وصول مطالبات:** آیین‌نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری، ابلاغی توسط بانک مرکزی؛^۲

۲۹-۱- **اینکوترمز (INCOTERMS):** مجموعه مقرراتی که توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) به منظور تبیین نقطه انتقال ریسک، نقطه تقسیم هزینه‌ها و وظایف خریدار و فروشنده در ارتباط با موضوع حمل و تحویل کالا تدوین گردیده است.

۳۰-۱- **مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP):** مجموعه رویه‌ها و ضوابطی که توسط اتاق بازرگانی بین‌المللی (ICC) به منظور یکسان نمودن تعبیر و تفاسیر ذی‌ربط، استاندارد نمودن مراحل، الزامات و نحوه بررسی اسناد و تبیین حقوق و تعهدات طرفین اعتبار اسنادی، تدوین گردیده است.

۳۱-۱- **مؤسسه اعتباری غیربانکی:** مؤسسه‌ای که تحت همین عنوان به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و تحت نظارت بانک مرکزی می‌باشد.

۳۲-۱- **اعلامیه تسویه وجوه بورس کالا:** سندی است دال بر انجام کامل امور تسویه معامله که توسط اتاق پایاپای بورس‌های کالایی صادر می‌گردد و پس از صدور، ذی‌نفع موظف به تحویل کالا در موعد مقرر می‌باشد.^۳

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۳ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

۱-۳۳- گواهی نامه انجام معامله فیزیکی بورس کالا: سندی است مشتمل بر اطلاعات قرارداد که پس از قطعی شدن معامله توسط بورس های کالایی صادر می شود.^۱

۱-۳۴- اوراق خرید دین: اوراق بهادار بانامی است که تحت ضوابط سازمان بورس و اوراق بهادار به منظور خرید مطالبات مدت دار ناشی از سند تعهد پرداخت منتشر می شود.^۲

فصل دوم - گشایش اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۲- بانک گشایش کننده موظف به اعتبارسنجی دقیق متقاضی است، به نحوی که اعتبارسنجی به عمل آمده مبین میزان توان و ظرفیت اعتباری وی باشد. بانک گشایش کننده مجاز به گشایش اعتبار اسنادی داخلی بیش از ظرفیت اعتباری متقاضی نمی باشد.

ماده ۳- بانک گشایش کننده مکلف است قبل از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، وضعیت بدهی غیر جاری و چک برگشتی متقاضی را از سامانه های ذی ربط تعیین شده توسط بانک مرکزی استعلام نماید. بانک گشایش کننده مجاز به گشایش اعتبار اسنادی داخلی برای متقاضی که وفق ضوابط و مقررات مربوط، دارای سابقه چک برگشتی رفع سوء اثر نشده و یا بدهی غیر جاری نزد شبکه بانکی کشور است، نمی باشد.^۳

ماده ۴- بانک گشایش کننده مکلف است به هنگام گشایش اعتبار اسنادی داخلی، متناسب با توان و ظرفیت اعتباری متقاضی، اقدام به اخذ پیش دریافت/میان دریافت از وی به شرح زیر نماید:

۴-۱- در اعتبار اسنادی داخلی دیداری، حداقل ۱۰ درصد مبلغ اعتبار هنگام گشایش اعتبار اسنادی داخلی؛^۴

۴-۲- در اعتبار اسنادی داخلی مدت دار، حداقل ۱۰ درصد مبلغ اعتبار در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی به عنوان پیش دریافت و حداقل ۱۰ درصد مبلغ اسناد ارائه شده به هنگام ارائه اسناد مطابق به عنوان میان دریافت. در صورت عدم ارائه اسناد مطابق، تاریخ پذیرش اسناد از سوی متقاضی ملاک اخذ میان دریافت خواهد بود.^۵

تبصره- بانک گشایش کننده موظف است ضمن عقد خارج لازم در قرارداد بین خود و متقاضی شرط نماید که در صورت عدم ایفای به موقع تعهد مربوط به میان دریافت، متقاضی ملزم به پرداخت مبلغی به عنوان وجه التزام تأخیر تأدیه دین بر مبنای نرخ سود عقود غیر مشارکتی در زمان گشایش

^۱ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۲ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۳ طی رای قطعی شماره ۱۰۸۶۹۸۷-۱۴۰۳۱۳۹۰۰۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۵/۰۷ هیات عمومی دیوان عدالت اداری، تبصره این ماده حذف گردید.

^۴ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۵ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

اعتبار اسنادی داخلی به علاوه درصد مقرر در آیین نامه وصول مطالبات غیرجاری مؤسسات اعتباری

در زمان انعقاد قرارداد، متناسب با مبلغ و مدت عدم ایفای تعهد می باشد.^۱

ماده ۵- چنانچه متقاضی اعتبار اسنادی داخلی، یکی از وزارتخانه ها و یا نهادهای دولتی استفاده کننده از بودجه

کل کشور باشد، باید حداقل معادل مبلغ اعتبار اسنادی داخلی در بودجه سالیانه مصوب شود و ۱۰۰ درصد

مبلغ اعتبار اسنادی داخلی، به هنگام گشایش اعتبار اسنادی داخلی، نزد بانک گشایش کننده تودیع گردد.

بانک گشایش کننده موظف می باشد از متقاضی گشایش اعتبار اسنادی داخلی موضوع این ماده، تأییدیه

ذی حسابی مربوط را نیز اخذ نماید.

تبصره ۱- چنانچه موضوع اعتبار اسنادی داخلی متقاضی به صورت تدریجی یا به طور یکجا در سالهای

بعد از سال گشایش اعتبار انجام گیرد، صرفاً اخذ مبلغ متناظر آن بخش از اعتبار اسنادی داخلی

که در همان سال گشایش انجام می پذیرد، الزامی می باشد. لیکن لازم است تضمین سازمان

برنامه و بودجه کشور مبنی بر پیش بینی اعتبار لازم برای آن بخش از موضوع اعتبار اسنادی

داخلی که در سالهای بعد انجام می شود، در قوانین بودجه سنواتی سالهای مربوط و پرداخت

آن توسط سازمان یاد شده اخذ شود.^۲

تبصره ۲- بانک گشایش کننده موظف است از نهادهای دولتی متقاضی اعتبار اسنادی داخلی که از بودجه

کل کشور استفاده نمی نمایند، مدارک و مستندات دال بر موضوع مذکور، از جمله تأییدیه

خزانه داری کل کشور و یا خزانه داری معین استان ها را اخذ نماید.

ماده ۶- بانک گشایش کننده مکلف می باشد قبل از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، با توجه به اهلیت و توان

اعتباری متقاضی، وثایق و تضمینات لازم و کافی از وی اخذ نماید. وثائق مأخوذه باید معتبر، سهل البیع، قابل

نقل و انتقال قانونی، از درجه نقدشوندگی بالا برخوردار و بلامعارض باشد تا در صورت عدم ایفای تعهدات از

سوی متقاضی، حقوق بانک در حداقل زمان ممکن، استیفاء شود.

ماده ۷- مسئولیت تعیین انواع و میزان وثایق و تضمینات لازم برای گشایش اعتبار اسنادی داخلی، متناسب با

ریسک اعتباری هر یک از متقاضیان، بر عهده هیأت مدیره بانک گشایش کننده می باشد.

^۱ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۲ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

ماده ۸- اعتبار اسنادی داخلی می‌تواند به صورت دیداری یا مدت‌دار گشایش شود. گشایش اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار، با سررسید پرداخت بیش از ۳۶۵ روز (از زمان ارائه اسناد مطابق یا تاریخ حمل حسب مفاد متن اعتبار اسنادی داخلی) مجاز نمی‌باشد.^۱

ماده ۹- سررسید اعتبار اسنادی داخلی برای خرید کالا، حداکثر ۶ ماه و برای سایر موارد، حداکثر ۱۸ ماه تعیین می‌گردد.

تبصره- با تصویب ارکان اعتباری بانک گشایش‌کننده، سررسید اعتبار اسنادی داخلی برای خرید کالا، حداکثر به مدت ۶ ماه و سایر موارد حداکثر به مدت ۱۸ ماه قابل تمدید می‌باشد. تمدید سررسید اعتبار اسنادی داخلی برای بیش از مدت‌های مقرر در این دستورالعمل، صرفاً با تصویب هیأت عامل بانک گشایش‌کننده ممکن می‌باشد.^۲

ماده ۱۰- بانک گشایش‌کننده موظف است به هنگام تشکیل پرونده جهت گشایش اعتبار اسنادی داخلی، از «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)»، شماره منحصربه‌فرد دریافت نماید.

ماده ۱۱- بانک گشایش‌کننده موظف است هنگام گشایش اعتبار اسنادی داخلی، علاوه بر اخذ مدارک لازم جهت شناسایی متقاضی، موضوع ماده (۵۱) این دستورالعمل، نسبت به اخذ مدارک زیر از وی اقدام نماید:

۱-۱- فرم تکمیل‌شده درخواست گشایش اعتبار اسنادی داخلی؛

۲-۱۱- پیش‌فاکتور یا قرارداد فروش کالا/ارائه خدمت یا گواهی‌نامه انجام معامله فیزیکی بورس کالا؛^۳

۳-۱۱- بیمه‌نامه/گواهی بیمه حمل کالا برای اعتبار اسنادی داخلی خرید کالا.

تبصره ۱- در صورتی که تهیه پوشش بیمه‌ای حسب اینکوترمز مورد توافق بر عهده ذی‌نفع باشد، ارائه بیمه‌نامه/گواهی بیمه در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی توسط متقاضی، از شمول این بند مستثنی می‌باشد.

تبصره ۲- چنان‌چه کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی در وثیقه بانک گشایش‌کننده باشد، بیمه‌نامه/گواهی بیمه ارائه شده از سوی متقاضی یا ذی‌نفع الزامی بوده و باید به نفع بانک گشایش‌کننده صادر شود.

۱۱-۴- اظهارنامه/اقرارنامه واقعی بودن معامله پایه؛ اظهارنامه مزبور باید مبین این موضوع باشد که معامله موضوع اعتبار اسنادی داخلی واقعی بوده و متقاضی با ذی‌نفع اعتبار اسنادی داخلی،

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۳ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

ذی نفع واحد (مطابق با تعریف ارائه شده در آیین نامه تسهیلات و تعهدات کلان) نمی باشد. همچنین اظهارنامه/اقرارنامه فوق باید مشتمل بر این تعهد باشد که در صورت اثبات خلاف هر یک از موارد فوق، بانک گشایش کننده حق خواهد داشت در هر مرحله از فرآیند اعتبار اسنادی داخلی، برای وصول مطالبات و خسارات احتمالی خویش اقدام نماید.

۱۱-۵- فرم تکمیل شده قرارداد گشایش اعتبار اسنادی داخلی؛

۱۱-۶- فرم تکمیل شده نامه پذیرش بازرسی فنی مطابق با پیوست شماره (۲) این دستورالعمل.

ماده ۱۲- پیش پرداخت بخشی از وجه اعتبار اسنادی داخلی به ذی نفع، پس از تأمین وجه آن از سوی متقاضی (بدون در نظر گرفتن پیش دریافت و میان دریافت موضوع ماده (ماده ۴-) این دستورالعمل)، صرفاً در مقابل اخذ ضمانت نامه پیش پرداخت بانکی از ذی نفع مجاز می باشد.

تبصره ۱- صدور ضمانت نامه موضوع این ماده توسط بانک گشایش کننده مجاز نمی باشد.^۱

تبصره ۲- با قبول تمامی مسئولیت های مترتبه توسط متقاضی، پیش پرداخت موضوع این ماده می تواند بدون اخذ ضمانت نامه پیش پرداخت بانکی از ذی نفع، صورت پذیرد.

فصل سوم - مبنای عقدی درخواست گشایش اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۱۳- بانک گشایش کننده موظف است در چارچوب مفاد این دستورالعمل و حسب توافق به عمل آمده با متقاضی، از یکی از عقود مرابحه یا استصناع برای انعقاد قرارداد گشایش اعتبار اسنادی داخلی استفاده نماید.^۲

ماده ۱۴- چنانچه موضوع اعتبار اسنادی داخلی، کالای موجود یا خدمت باشد، بین بانک گشایش کننده و متقاضی، عقد مرابحه و چنانچه موضوع اعتبار اسنادی داخلی، کالایی باشد که مستلزم ساخت در آینده است، بین بانک گشایش کننده و متقاضی عقد استصناع منعقد می گردد.

۱۴-۱- در حالتی که مطابق توافق فی مابین بانک گشایش کننده و متقاضی، بانک گشایش کننده قصد تأمین مالی وی را نداشته باشد، مکلف است از عقد مرابحه نقدی و یا استصناع نقدی استفاده نماید. در این صورت، سود بانک گشایش کننده وفق ضوابط ابلاغی بانک مرکزی قابل اخذ می باشد.

^۱ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

۱۴-۲- در صورتی که بانک گشایش‌کننده بر اساس درخواست متقاضی در زمان انعقاد قرارداد قصد تأمین مالی وی را داشته باشد، مکلف است حسب مورد از عقود مرابحه نسبه یا استصناع نسبه استفاده نماید. در این صورت، نرخ سود معادل نرخ سود عقود غیرمشارکتی ابلاغی توسط بانک مرکزی خواهد بود.^۱

تبصره ۱- چنانچه در زمان گشایش اعتبار اسنادی داخلی، بین بانک گشایش‌کننده و متقاضی قرارداد مرابحه نقدی یا استصناع نقدی منعقد شود، لیکن در زمان ارائه اسناد مطابق، متقاضی درخواست تأمین مالی نماید، در صورت موجود بودن کالا و موافقت بانک گشایش‌کننده، طرفین می‌توانند نسبت به اقاله قرارداد مرابحه نقدی یا استصناع نقدی اقدام و قرارداد مرابحه نسبه به ترتیب مقرر در این دستورالعمل منعقد نمایند.^۲

تبصره ۲- چنانچه متقاضی در مواعد مقرر به تعهدات خود طبق مفاد قرارداد مرابحه یا استصناع عمل ننماید، بانک گشایش‌کننده می‌تواند در صورت درج در قرارداد به صورت شرط ضمن عقد، وجه التزام تأخیر تأدیه دین، حسب مورد بر مبنای نرخ سود مرابحه نسبه یا استصناع نسبه در زمان انعقاد قرارداد، به علاوه درصد مقرر در آیین‌نامه وصول مطالبات، متناسب با مبلغ و مدت تأخیر مطالبه نماید.

تبصره ۳- در اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار، بانک گشایش‌کننده می‌تواند طبق ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی، مبلغی را برای مدت تعهد (از تاریخ ارائه اسناد مطابق تا تاریخ سررسید پرداخت) از متقاضی مطالبه نماید.

ماده ۱۵- سود ناشی از عقود مرابحه نسبه و استصناع نسبه و نیز وجه التزام تأخیر تأدیه دین وصولی توسط بانک گشایش‌کننده در عقود مرابحه و استصناع، به عنوان سود مشاع تلقی و باید در محاسبات مربوط به آن لحاظ گردد.

ماده ۱۶- بانک گشایش‌کننده موظف است در قرارداد مرابحه و استصناع درج نماید که تحویل کالا و یا ارائه خدمت به متقاضی، منوط به انجام آن از سوی ذی‌نفع می‌باشد.

ماده ۱۷- بانک گشایش‌کننده باید در قرارداد مرابحه و استصناع قید نماید که متقاضی، وکیل آن بانک در انعقاد قرارداد فروش کالا/ارائه خدمت، دریافت پیش‌فاکتور، دریافت گواهی‌نامه انجام معامله فیزیکی بورس کالا و تحویل گرفتن کالا یا دریافت خدمت از ذی‌نفع است و بانک گشایش‌کننده، بانک تأییدکننده و بانک تعیین‌شده مجاز به پذیرش پرداخت به صرف ارائه اسناد مطابق از سوی ذی‌نفع، نسبت به پذیرش

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

پرداخت اقدام می‌نماید. تحویل کالا و یا ارائه خدمت به متقاضی منوط به انجام آن از سوی ذی‌نفع بوده و هیچ‌گونه مسئولیتی در این خصوص بر عهده بانک گشایش‌کننده نمی‌باشد.^۱

ماده ۱۸- سایر موارد ناظر بر عقود مرابحه و استصناع، تابع دستورالعمل اجرایی مربوط به عقود یادشده (مصوب شورای پول و اعتبار) می‌باشد.

ماده ۱۹- علاوه بر سود (اعم از نقدی و نسبی) و وجه التزام تأخیر تأدیه دین و کارمزد مذکور در این فصل، اخذ هرگونه وجه دیگر تحت عنوان کارمزد گشایش اعتبار اسنادی داخلی، مجاز نمی‌باشد.

فصل چهارم - ابلاغ اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۲۰- تمامی پیام‌های اعتبار اسنادی داخلی، از جمله پیام گشایش، اصلاحیه و ابطال، باید از طریق بانک ابلاغ‌کننده که الزاماً بانک دیگر یا سایر شعب بانک گشایش‌کننده است به ذی‌نفع ابلاغ شود.^۲

ماده ۲۱- بانک گشایش‌کننده مکلف است بلافاصله پس از گشایش اعتبار اسنادی داخلی، مطابق فرم پیوست شماره (۳)، نسخه‌ای از اعتبار اسنادی داخلی گشایش شده را برای اطلاع متقاضی و رونوشت آن را به شرکت بازرسی تعیین شده، ارسال نماید.

تبصره - متقاضی موظف است مشخصات و اطلاعات کامل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی، شرایط بسته‌بندی، بارگیری و حمل را به صورت مکتوب به شرکت بازرسی تعیین شده ارائه نماید. بانک گشایش‌کننده موظف است مورد مذکور را به نحو مقتضی در قرارداد گشایش اعتبار اسنادی داخلی فی‌مابین خود و متقاضی درج نماید.

ماده ۲۲- شماره منحصربه‌فرد دریافتی موضوع ماده (۱۰) این دستورالعمل، به عنوان شماره اعتبار اسنادی داخلی منظور و تمامی بانک‌های ذی‌ربط در فرآیند اعتبار اسنادی داخلی، از جمله بانک گشایش‌کننده موظفند؛ در ارسال تمامی پیام‌ها و مکاتبات خود، شماره مزبور را درج نمایند.

فصل پنجم - اصلاح اعتبار اسنادی داخلی:

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

ماده ۲۳- اعتبار اسنادی داخلی می‌تواند حسب درخواست متقاضی، پذیرش بانک گشایش‌کننده و موافقت ذی‌نفع اصلاح گردد.

ماده ۲۴- صدور هرگونه اصلاحیه از جمله تمدید سررسید اعتبار اسنادی داخلی، مطابق ضوابط و مقررات زمان صدور اصلاحیه یا تمدید امکان‌پذیر می‌باشد.

ماده ۲۵- در صورت درخواست افزایش مبلغ و یا مدت اعتبار اسنادی داخلی از سوی متقاضی و موافقت بانک گشایش‌کننده، آن بانک موظف است قبل از صدور اصلاحیه، نسبت به اصلاح قرارداد و تنظیم قرارداد الحاقی و عنداللزوم تأمین وثایق و تضامین کافی، اخذ الحاقیه بیمه‌نامه/گواهی بیمه، اخذ کسری پیش‌دریافت و اصلاح سایر موارد مربوط اقدام نماید.^۱

ماده ۲۶- چنانچه مبلغ اعتبار اسنادی داخلی با اعمال اصلاحیه کاهش یابد و ذی‌نفع موافقت خود را در این خصوص اعلام نماید، بانک گشایش‌کننده موظف است حسب درخواست متقاضی، نسبت به آزادسازی مازاد وثایق و تضامین و عودت مازاد پیش‌دریافت متناسب با مبلغ اصلاحی اقدام نماید.

تبصره - در خصوص وثایق غیرمنقول، آزادسازی وثایق متناسب با کاهش اعتبار اسنادی داخلی، منوط به تشخیص بانک گشایش‌کننده خواهد بود.

ماده ۲۷- مفاد مواد (۲۱) و (۲۲) این دستورالعمل درخصوص صدور اصلاحیه نیز نافذ می‌باشد.

فصل ششم - ارائه اسناد:

ماده ۲۸- حداقل مدارک لازم به هنگام ارائه اسناد توسط ذی‌نفع؛ در اعتبار اسنادی داخلی کالایی و کالایی خدماتی؛ سیاهه تجاری، بارنامه/راه‌نامه و گواهی بازرسی فنی و در اعتبار اسنادی داخلی خدماتی؛ صورت وضعیت/صورت حساب انجام خدمت می‌باشد.

تبصره ۱- در خصوص کالاهای مورد معامله در بورس‌های کالایی، حسب سازوکارهای موجود در بورس کالا، گواهینامه انجام معامله فیزیکی بورس کالا و اعلامیه تسویه وجوه بورس کالا در حکم سیاهه تجاری موضوع این ماده قابل پذیرش است و دریافت گواهی بازرسی فنی منوط به تشخیص بانک گشایش‌کننده می‌باشد.^۲

تبصره ۲- چنانچه در اعتبار اسنادی داخلی کالایی و کالایی خدماتی، تهیه پوشش بیمه حمل کالا حسب اینکوترمز مورد توافق، به عهده ذی‌نفع باشد، ارائه بیمه‌نامه/گواهی بیمه توسط وی، همراه با

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

سایر اسناد موضوع این ماده، الزامی می‌باشد. بانک گشایش‌کننده موظف است؛ موضوع مزبور را به نحو مقتضی در متن اعتبار اسنادی داخلی قید نماید.

تبصره ۳- چنان‌چه در اعتبار اسنادی داخلی کالایی و کالایی خدماتی، حسب توافقات فی‌مابین، اینکوترمز مورد استفاده در حمل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی، تحویل در محل کار فروشنده (EXW) باشد، به هنگام ارائه اسناد توسط ذی‌نفع، گواهی تحویل و تحول کالا که به امضا و تأیید ذی‌نفع، متقاضی و شرکت بازرسی رسیده است، می‌تواند جایگزین بارنامه/راه‌نامه شود.

تبصره ۴- شماره اعتبار اسنادی داخلی (شماره منحصر به فرد موضوع ماده (۱۰) این دستورالعمل) باید بر روی کلیه اسناد موضوع این ماده درج گردد.

ماده ۲۹- ارائه اسناد باید به بانک تعیین‌شده جهت پرداخت یا بانک تأییدکننده یا بانک گشایش‌کننده، به روش و در محلی انجام شود که در متن اعتبار اسنادی داخلی مشخص شده است.

ماده ۳۰- بانک موظف است طی مهلت مقرر، نسبت به بررسی اسناد ارائه شده، حسب ضوابط بررسی اسناد، مندرج در مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP) اقدام نماید.

ماده ۳۱- در صورت ارائه اسناد مطابق از سوی ذی‌نفع:

۳۱-۱- بانک گشایش‌کننده موظف به پذیرش پرداخت می‌باشد؛

۳۱-۲- بانک تأییدکننده، در صورت وجود، موظف به پذیرش پرداخت و ارسال اسناد به بانک گشایش‌کننده می‌باشد؛

۳۱-۳- چنان‌چه بانک تعیین‌شده حسب مجوز قبلی بانک گشایش‌کننده مجاز به پذیرش پرداخت باشد، قبل از ارسال اسناد به بانک تأییدکننده یا بانک گشایش‌کننده، می‌تواند نسبت به پذیرش پرداخت اقدام نماید. در صورتی که بانک تعیین‌شده حسب توافقات قبلی صرفاً مجاز به دریافت اسناد باشد، موظف به ارسال اسناد ارائه شده از سوی ذی‌نفع به بانک تأییدکننده یا بانک گشایش‌کننده جهت بررسی و پذیرش پرداخت می‌باشد.

ماده ۳۲- بانک تأییدکننده و بانک تعیین‌شده موظفند؛ ضمن ارسال فیزیکی اسناد مطابق (بر اساس مفاد ماده (۳۱)، تصویر اسناد مزبور را نیز از طریق «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)»، ارسال نمایند. همچنین در صورت ارائه مستقیم اسناد از سوی ذی‌نفع به بانک گشایش‌کننده، بانک مزبور موظف است، تصویر اسناد مطابق ارائه شده را از طریق سامانه یادشده، به بانک مرکزی ارسال نماید.

ماده ۳۳- در صورت وجود مغایرت در اسناد ارائه شده، بانک موظف است حسب ضوابط مندرج در مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP) در خصوص اسناد مغایر، اقدام نماید.

فصل هفتم - تنزیل:

ماده ۳۴- تنزیل سند تعهد پرداخت در اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار در قالب عقد خرید دین و پس از استعمال از «سامانه تسهیلات و تعهدات بانکی» بانک مرکزی مبنی بر اصالت و صحت اعتبار اسنادی داخلی و اخذ تأییدیه از طریق «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» از اداره مرکزی ذی‌ربط بانک گشایش‌کننده، مبنی بر عدم تنزیل قبلی آن، مجاز می‌باشد.^۱

ماده ۳۵- بانک تنزیل‌کننده موظف است قبل از تنزیل سند تعهد پرداخت، ضمن اخذ موافقت ارکان اعتباری خود، نسبت به دریافت شماره منحصر به فرد تنزیل از «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» اقدام نماید.^۲

ماده ۳۶- ادارات مرکزی ذی‌ربط بانک گشایش‌کننده موظف است پس از وصول استعمال موضوع ماده (۳۴) این دستورالعمل، تنزیل یا عدم تنزیل قبلی سند تعهد پرداخت را بررسی و نتیجه را از طریق «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» به بانک تنزیل‌کننده اعلام نماید.^۳

ماده ۳۷- بانک تنزیل‌کننده موظف است از طریق اداره مرکزی ذی‌ربط خود، بلافاصله پس از تنزیل و هنگام تسویه سند تعهد پرداخت تنزیل شده، مراتب را از طریق «سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» به اداره مرکزی ذی‌ربط بانک گشایش‌کننده اعلام نماید.^۴

ماده ۳۸- بانک تنزیل‌کننده می‌تواند با رعایت مفاد آیین‌نامه تسهیلات و تعهدات کلان، حداکثر تا میزان ۲۰ درصد سرمایه نظارتی خود نسبت به تنزیل اسناد تعهد پرداخت صادره توسط بانک دیگر اقدام نماید، مشروط بر این که مجموع اسناد تعهد پرداخت تنزیل شده، از ۵ برابر سرمایه نظارتی بانک تنزیل‌کننده عدول ننماید.^۵

ماده ۳۹- چنان‌چه بنا به دلایل قهری؛ از جمله کاهش سرمایه و اندوخته بانک تنزیل‌کننده، حدود مقرر در این دستورالعمل نقض شود، بانک تنزیل‌کننده موظف است ظرف مدت ۵ روز کاری، موضوع را طی گزارشی با ذکر دلایل به بانک مرکزی اطلاع دهد و حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از وقوع رویداد مذکور، نسبت به انطباق با حدود تعیین شده اقدام نماید. گزارش مزبور باید حداقل شامل اطلاعات مربوط به اعتبار اسنادی داخلی که منجر به نقض حدود شده است، میزان تخطی و تاریخ وقوع تخطی باشد.

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۳ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۴ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۵ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

تبصره - چنانچه بانک تنزیل کننده پس از گذشت مهلت مزبور، خود را با حدود مقرر در این دستورالعمل تطبیق ندهد، مشمول مجازات‌های ماده (۶۵) خواهد شد.

ماده ۴۰ - حداکثر نرخ قابل اعمال جهت تنزیل سند تعهد پرداخت مطابق با مصوبات ابلاغی توسط بانک مرکزی می‌باشد.^۱

ماده ۴۱ - تنزیل سند تعهد پرداخت، توسط بانک صادرکننده سند مزبور نیز امکان پذیر می‌باشد.^۲

ماده ۴۲ - تنزیل سند تعهد پرداخت اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار صادر شده توسط بانک‌های مستقر در سرزمین اصلی از طریق بانک‌های مستقر در سرزمین اصلی و تنزیل سند تعهد پرداخت اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار صادر شده توسط واحدهای بانکی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی توسط واحدهای بانکی مستقر در مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی مجاز می‌باشد.^۳

ماده ۴۳ - سایر موارد ناظر بر تنزیل سند تعهد پرداخت تابع دستورالعمل اجرایی عقد خرید دین و سایر مصوبات ابلاغی توسط بانک مرکزی می‌باشد.^۴

ماده ۴۴ - واگذاری/تنزیل سند تعهد پرداخت اعتبار اسنادی داخلی مدت‌دار توسط ذی‌نفع یا دارندگان بعدی سند مزبور، با اطلاع قبلی بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی صادرکننده سند تعهد پرداخت با نرخ مورد توافق و منوط به ثبت در سامانه سپام و ارایه درخواست واگذاری/تنزیل سند تعهد پرداخت حداقل یک ماه قبل از سررسید مندرج در آن از سوی ذی‌نفع یا دارندگان بعدی سند مزبور به بانک صادرکننده سند تعهد پرداخت، در ازای دریافت کارمزد مجاز می‌باشد.^۵

تبصره - واگذاری سند تعهد پرداخت موضوع این ماده بین حلقه‌های زنجیره تأمین به منظور خرید نهاده و مواد اولیه در رابطه با کالاهایی که بر اساس ضوابط و مقررات مربوط ملزم به ارائه صورت حساب الکترونیکی می‌باشند، صرفاً در چارچوب ساز و کار مربوط به استفاده از صورت حساب مذکور امکان پذیر می‌باشد.^۶

فصل هشتم - خاتمه اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۴۵ - اعتبار اسنادی داخلی در موارد زیر خاتمه می‌یابد:^۷

۴۵-۱- سررسید اعتبار اسنادی داخلی و یا تاریخ ارائه اسناد مطابق، هر کدام که زودتر واقع شوند؛

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.
^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.
^۳ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.
^۴ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.
^۵ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.
^۶ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.
^۷ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

۴۵-۲- اعلام کتبی توافق متقاضی و ذی نفع مبنی بر انصراف از موضوع اعتبار اسنادی داخلی قبل از

سررسید اعتبار اسنادی داخلی؛

۴۵-۳- صفر شدن مبلغ اعتبار اسنادی داخلی در اثر صدور «اصلاحیه‌های کاهش اعتبار اسنادی

داخلی» یا پذیرش پرداخت؛

تبصره- مؤسسه اعتباری موظف است خاتمه اعتبار اسنادی داخلی را در سامانه سپام ثبت نماید.^۱

فصل نهم: انتشار اوراق بهادار خرید دین به پشتوانه سند تعهد پرداخت

ماده ۴۶- انتشار اوراق بهادار خرید دین به پشتوانه سند تعهد پرداخت در چارچوب ضوابط سازمان بورس و

اوراق بهادار و به درخواست ذی نفع امکان پذیر می‌باشد.^۲

ماده ۴۷- سند تعهد پرداخت پس از اخذ تأییدیه از اداره مرکزی ذیربط بانک گشایش‌کننده از طریق «سامانه

پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام)» مبنی بر عدم تنزیل قبلی آن به شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق

بهادار و تسویه وجوه منتقل می‌شود.^۳

ماده ۴۸- بانک گشایش‌کننده موظف است انتقال سند تعهد پرداخت به نام شرکت سپرده‌گذاری مرکزی

اوراق بهادار و تسویه وجوه را در سامانه پیام‌رسانی الکترونیکی مالی (سپام) ثبت نماید.^۴

ماده ۴۹- در سررسید سند تعهد پرداخت، بانک متعهد پرداخت موظف به کارسازی وجه سند مزبور به حساب

معرفی شده از سوی شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه می‌باشد.^۵

فصل دهم - کنترل‌های ناظر بر فرآیند اعتبار اسنادی داخلی:

ماده ۵۰- بانک موظف به طراحی، ایجاد و پیاده‌سازی ساختار کنترل داخلی مالی و عملیاتی مؤثر و کارا جهت

کسب اطمینان از رعایت مفاد قوانین، مقررات و دستورالعمل‌ها، تفکیک صحیح وظایف ناسازگار، تصویب

درست معاملات، ثبت صحیح و به موقع رویدادها و نیز جابجایی کارکنان در مقاطع زمانی مناسب، مطابق با

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۳ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۴ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۵ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

«دستورالعمل حداقل الزامات ناظر بر استقرار نظام کنترل‌های داخلی در مؤسسات اعتباری»، در مراحل

گشایش، ابلاغ، اصلاح، ارائه اسناد، تنزیل و پرداخت اعتبار اسنادی داخلی می‌باشد.^۱

ماده ۵۱- تمامی بانک‌های موضوع این دستورالعمل مکلف می‌باشند؛ پس از مراجعه متقاضی/ذی‌نفع، نسبت به

شناسایی وی مطابق با قوانین، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط، از جمله دستورالعمل‌های «مبارزه با

پولشویی و تأمین مالی تروریسم» اقدام نمایند.^۲

ماده ۵۲- تمامی بانک‌های مرتبط با فرآیند اعتبار اسنادی داخلی موظف به عضویت در «سامانه پیام‌رسانی

الکترونیکی مالی (سپام)» بوده و باید ارائه اطلاعات مربوط به تمامی مراحل اعتبار اسنادی داخلی و همچنین

تبادل تمامی پیام‌های فی‌مابین از جمله پیام گشایش، ابلاغ، اصلاح، ارائه اسناد و تنزیل اعتبار اسنادی

داخلی، طبق شیوه‌نامه ابلاغی از سوی بانک مرکزی، صرفاً از طریق سامانه مذکور صورت پذیرد.^۳

ماده ۵۳- بانک گشایش‌کننده در صورتی مجاز به گشایش اعتبار اسنادی داخلی می‌باشد که نسبت به طراحی

و پیاده‌سازی سامانه‌ای در پایگاه اطلاع‌رسانی خود اقدام نموده باشد، به نحوی که سایرین از جمله

بانک‌های تأییدکننده و تعیین‌شده با مراجعه به سامانه مذکور و درج شماره منحصر به فرد اعتبار اسنادی

داخلی و شماره/شناسه ملی ذی‌نفع، به سایر مشخصات اعتبار اسنادی داخلی گشایش‌یافته از جمله؛ کد

حسابگری و نام اداره/شعبه بانک گشایش‌کننده و ابلاغ‌کننده، مبلغ، تاریخ گشایش، سررسید، نوع اعتبار

اسنادی داخلی و نام ذی‌نفع و متقاضی دسترسی داشته باشند.^۴

فصل یازدهم – سایر:

ماده ۵۴- در صورت درخواست و یا اجازه بانک گشایش‌کننده، بانک دیگری می‌تواند تأیید خود را بر اعتبار

اسنادی داخلی بیافزاید.

ماده ۵۵- گشایش اعتبار اسنادی داخلی که بر اساس آن معامله اعتبار اسنادی داخلی قبل از ارائه اسناد مطابق

یا قبل از احراز مطابقت آن با شرایط اعتبار امکان پذیر باشد، مجاز نمی‌باشد.^۵

ماده ۵۶- بانک گشایش‌کننده موظف است در گشایش اعتبار اسنادی داخلی جهت متقاضیان دولتی موضوع

مواد (۲)، (۳) و (۴) قانون محاسبات عمومی کشور به منظور اجرای پروژه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۳ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۴ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۵ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

سرمایه‌ای، علاوه بر رعایت مفاد این دستورالعمل، ضوابط مقرر در آیین‌نامه اجرایی ماده (۲) قانون الحاق
موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی را نیز ملحوظ نماید.

ماده ۵۷- مؤسسه اعتباری غیربانکی نیز می‌تواند در چارچوب این دستورالعمل نسبت به انجام امور مربوط به
اعتبار اسنادی داخلی اقدام نماید.

ماده ۵۸- اعتبار اسنادی داخلی جهت ورود کالا و خدمت از مبداء مناطق آزاد تجاری - صنعتی و ویژه اقتصادی
به سرزمین اصلی، تابع بند «ز» بخش اول مجموعه مقررات ارزی بوده و از شمول این مقررات خارج است.
ماده ۵۹- به استثنای مواردی که صریحاً در این دستورالعمل ذکر شده است، سایر موارد ناظر بر فرآیند اعتبار
اسنادی داخلی، تابع مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP) حاکم در زمان گشایش اعتبار اسنادی
داخلی می‌باشد.

ماده ۶۰- در مواردی که در این دستورالعمل به مقررات متحدالشکل اعتبارات اسنادی (UCP) و اینکوترمز
(INCOTERMS) اشاره گردیده، متن ترجمه شده مقررات مذکور توسط کمیته ایرانی اتاق بازرگانی
بین‌المللی، ملاک عمل می‌باشد.

ماده ۶۱- در این دستورالعمل، اینکوترمز (INCOTERMS) حاکم در زمان صدور پیش‌فاکتور یا عقد قرارداد
فروش کالا یا صدور گواهی‌نامه انجام معامله فیزیکی بورس کالا مبنای عمل می‌باشد.^۱

ماده ۶۲- بانک مرکزی مرجع تعیین و ابلاغ ضوابط ناظر بر تعرفه‌های بانکی اعتبار اسنادی داخلی می‌باشد.^۲

ماده ۶۳- صدور سند تعهد پرداخت در یک یا چند فقره معادل وجه اسناد، مجاز می‌باشد.^۳

تبصره- تجمیع یا تقسیم سند تعهد پرداخت صادره، بنا به درخواست ذی‌نفع در قبال دریافت کارمزد از

وی و مشروط به ابطال سند تعهد پرداخت صادره قبلی، بلامانع است.^۴

ماده ۶۴- مدیر ارشد رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) بانک، موظف است گزارش‌های مربوط به رعایت مفاد
این دستورالعمل را در مقاطع زمانی شش‌ماهه به کمیته رعایت قوانین و مقررات (تطبیق) ارائه نموده و پس
از تأیید در کمیته یادشده، مراتب را در هیأت مدیره برای تصویب، گزارش نماید و مصوبه هیأت مدیره را به
مدیریت کل نظارت بر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری بانک مرکزی ارسال کند.^۵

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۲ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۳ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

^۴ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

^۵ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

ماده ۶۵- تخطی از مفاد این دستورالعمل موجب اعمال مجازات‌های انتظامی مقرر در قوانین و مقررات مربوط می‌شود.^۱

«دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی» که پیش‌تر در (۵۸) ماده و (۲۰) تبصره در یک‌هزار و دویست و یازدهمین جلسه مورخ ۱۳۹۴/۹/۱۷ شورای پول و اعتبار به تصویب رسیده بود با اعمال اصلاحاتی به شرح مندرج در متن در (۶۵) ماده و (۲۲) تبصره در یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار به تصویب رسید.

^۱ طی مصوبه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

شماره:
تاریخ:

(پیوست شماره ۱)

"فرم سند تعهد پرداخت"

شرکت/سازمان/آقای/خانم (نام ذی نفع)

احتراماً؛ نظر به وصول تمام/بخشی از اسناد مربوط به اعتبار اسنادی داخلی - ریالی گشایش شده شماره به مبلغ ریال و احراز ارائه اسناد مطابق، به موجب این سند، این بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی متعهد به پرداخت مبلغ مزبور در تاریخ (سررسید پرداخت) و پس از آن در وجه شرکت/سازمان/آقای/خانم (نام ذی نفع) می گردد.

واگذاری/تنزیل این سند توسط ذی نفع یا دارندگان بعدی سند مزبور، در چارچوب مفاد دستورالعمل اعتبار اسنادی داخلی - ریالی امکان پذیر بوده و مبلغ آن در سررسید فرم سند تعهد پرداخت و پس از آن، توسط ذی نفع و یا شخص ثالثی که سند مزبور به آن واگذار گردیده است، قابل مطالبه می باشد.^۱

بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی.....

شعبه.....

^۱ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اضافه گردید.

شماره:
تاریخ:

(پیوست شماره ۲)

”فرم نامه پذیرش بازرسی فنی“

ریاست محترم شعبه بانک.....

احتراماً؛ بدین وسیله این شرکت (شرکت بازرسی تعیین شده) آمادگی خود را
جهت انجام بازرسی فنی (نام کالا) متعلق به
شرکت/سازمان/آقای/خانم..... (نام متقاضی)، موضوع پیش فاکتور/قرارداد فروش کالا/
گواهی نامه انجام معامله فیزیکی بورس کالا به شماره مورخ اعلام
می نماید.

بدین وسیله تأیید می گردد؛ قرارداد بازرسی طبق ضوابط ابلاغی از سوی سازمان ملی استاندارد ایران منعقد
گردیده و بازرسی فنی و صدور گواهی بازرسی نیز بر اساس قرارداد بازرسی و ضوابط مربوط انجام می شود.^۱

نام و نام خانوادگی:.....

مدیر عامل شرکت:.....

امضاء:

^۱ طی مصوبه یک هزار و سیصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ ۱۴۰۳/۱/۲۱ شورای پول و اعتبار، اصلاح گردید.

شماره:
تاریخ:

(پیوست شماره ۳)

شرکت/سازمان/آقای/خانم (نام متقاضی)

موضوع: گشایش/اصلاح اعتبار اسنادی داخلی - ریالی شماره.....

احتراماً؛ به پیوست متن اعتبار اسنادی داخلی - ریالی گشایش شده شماره/اصلاحیه

اعتبار اسنادی داخلی - ریالی شماره جهت استحضار ارسال می گردد.

شایان ذکر است؛ به موجب مقررات موجود شرکت/سازمان/آقای/خانم موظف

می باشد؛ مشخصات و اطلاعات کامل کالای موضوع اعتبار اسنادی داخلی - ریالی یادشده، شرایط بسته بندی،

بارگیری و حمل آن را به صورت مکتوب به شرکت بازرسی تعیین شده که ذیلاً نام و آدرس آن درج می گردد، ارائه

نماید. ضمناً تأکید می دارد، مسئولیت بروز هرگونه خسارت ناشی از عدم ارائه به موقع اطلاعات لازم در این

خصوص، با شرکت/سازمان/آقای/خانم..... (نام متقاضی) می باشد.

نام شرکت بازرسی تعیین شده:.....

آدرس شرکت بازرسی تعیین شده:.....

بانک.....

شعبه.....

رونوشت: شرکت (نام شرکت بازرسی کننده)، جهت اطلاع و تماس با متقاضی به منظور

اخذ اطلاعات و مدارک لازم برای انجام بازرسی کالا.